

Passió per les primàries

De sobte és com si els partits hagueren descobert les primàries. El rebombori que ha organitzat la candidatura de Josep Borrell per disputar a Joaquín Almunia la candidatura a les properes eleccions generals ha fet saltar a la palestra de l'actualitat el procés de renovació i de democratització dels partits. Que un partit celebre primàries és una bona notícia. Donar vot al militant per escollir quin serà el millor candidat és un símptoma de democratització. Escollir el candidat no pot ser només una decisió d'una comissió de llistes o d'una executiva selecta.

Però tampoc no ens enganyem. El sistema de primàries també té els seus límits. La persistència del pes dels aparells dels partits deixa poc marge a la sorpresa, fa difícil que aquells candidats que no compten amb el seu vist-i-plau puguin aspirar a anar més enllà d'aconseguir un bon resultat. I en segon lloc, el sistema electoral de llistes tancades fa que unes primàries servesquen per escollir el número u de la llista, però la resta de la candidatura continue blindada i que ni militants ni electors puguin establir la seua preferència.

L'experiència que duu a terme aquests dies el PSOE és una iniciativa innovadora en el conjunt de l'estat, que ha tingut un precedent recent en el socialisme basc i que properament també es repetirà en el socialisme mallorquí. En el seu darrer congrés federal els socialistes espanyols van introduir la possibilitat de celebrar primàries en cas que hi haguera més d'un candidat per encapçalar una llista electoral. En aquest sentit el PSOE ha estat un partit innovador, malgrat els riscos que això pot comportar. Els detractors del sistema de primàries adverteixen que la confrontació entre dos candidats pot debilitar-los abans d'encarar-se amb els electors. És cert, sobretot si la disputa es fa en clau personal, deixant de banda projectes o programes. Però si la competició es fa en el terreny de les idees, el can-

didat que ha passat prèviament per unes primàries pot sortir reforçat al si del partit i de cara als seus electors. Fins i tot, hi ha sistemes de primàries més agosarats, però llunyans geogràficament, que preveuen la participació en l'elecció del candidat dels simpatitzants del partit que prèviament s'han inscrit en un cens.

El context en què han emergit les primàries al si del socialisme espanyol és un context de crisi. Ningú no s'imagina que hi haguera hagut primàries si Felipe González haguera optat per tornar-se a presentar a la reelecció. Hi ha primàries en el PSOE perquè el lideratge d'Almunia, com a mínim en el terreny electoral, està en dubte. I Josep Borrell, un home tan popular com ambiciós, ha vist aquí una excletxa per poder relançar la seua carrera política.

El cas del socialisme balear també és paradigmàtic d'aquest context de crisi en què es desenvolupen les primàries. A les Illes, les primàries són molt més que l'elecció d'un candidat. El socialisme balear, immers en un desencís cada vegada més evident fruit de les contínues derrotes electorals, necessita trobar un líder que faça visible als electors balears que l'alternativa al PP és possible. Els dos candidats, Andreu Crespi i Francesc Antich,

“Hi ha primàries en el PSOE perquè el lideratge d'Almunia, com a mínim en el terreny electoral, està en dubte. I Josep Borrell, un home tan popular com ambiciós, ha vist aquí una excletxa per poder relançar la seua carrera política.”

tenen aquest repte i les primàries haurien de servir, més que per triar un dels dos, per endegar una expectativa de canvi que per ara sembla llunyana.

El socialisme valencià també pot acabar abocant a unes primàries l'actual disputa suïcida entre els seus barons. El lideratge de Joan Romero és constantment qüestionat pels seus enemics interns, i tot i que, per ara, ell és l'únic candidat visible per intentar destronar Eduardo Zaplana, és plausible que alguna de les altres famílies del socialisme valencià vulga disputar-li la plaça. El que sembla menys probable és que si Pasqual Maragall acaba acceptant la candidatura socialista a la presidència de la Generalitat, hi haja primàries al PSC. El seu lideratge, a més d'anhelat, és, avui per avui, inqüestionable. ■